

Spolno prenosive bolesti u trudnoći

Trudna si ili to planiraš? Što misliš, možeš li imati neku spolno prenosivu bolest u trudnoći? Da, možeš. Ako si trudna, možeš se zaraziti istim spolno prenosivim bolestima (SPB), kao i da nisi trudna. Trudnoća ti ne pruža zaštitu od SPB, kao ni tvojoj nerođenoj bebi

Mnoge SPB prolaze ispod radara, tiho ili bez simptoma pa često ne možeš znati jesi li zaražena. Trudnice bi se općenito trebale testirati na SPB i tražiti testiranje ako to i nije rutinski ponuđeno. Posljedice neprepoznate SPB mogu biti ozbiljne, čak i životno ugrožavajuće, ako se njima zaraziš za vrijeme trudnoće. Ako saznaš da si imao neku SPB tvoj se partner također treba testirati i liječiti.

SPB mogu zakomplicirati tvoju trudnoću i dovesti do ozbiljnih komplikacija za tebe i tvoju bebu koja se razvija. Neke od njih mogu postati vidljive pri porodu, ostale možda ne budu primijećene mjesecima ili godinama poslije.

Koje su posljedice ako ne otkriješ i ne liječiš SPB?

SPB mogu imati znatan utjecaj na zdravlje odraslih i djece diljem svijeta pa tako i u Hrvatskoj. Ako se ne liječe mogu dovesti do ozbiljnih i kroničnih zdravstvenih posljedica koje uključuju neurološke i kardiovaskularne bolesti, neplodnost, upale, vanmaterničnu trudnoću, mrtvorodenja te povećani rizik za nastanak različitih komplikacija te prijenos nekih drugih infekcija. amo je sifilis u 2016. godini uzrokovao 200.000 mrtvorodenja te smrti novorođenčadi što ga čini jednim od vodećih uzroka gubitka djece na svjetskoj razini.

Trebaš li se testirati na SPB i još neke infektivne bolesti tijekom trudnoće?

SPB tijekom trudnoće može predstavljati ozbiljne zdravstvene rizike za tebe i tvoje dijete. Čak i ako si se već testirala na SPB prije, važno je da se testiraš prije i za vrijeme trudnoće. Svakako reci liječniku ako primijetiš simptome ili se upuštaš u rizične spolne aktivnosti. Možda si već čula za tzv. TORCH testiranje. Ovaj test se preporučuje prije trudnoće jer kod odraslih simptomi ne moraju ni postojati i lako je preboljeti neke od bolesti bez da uopće znaš da si ih imala. No ako zatrudniš, posljedice za dijete mogu biti veoma teške te se preporučuje da imaš uredne nalaze TORCH testa prije nego pokušaš zatrudnjeti. Ako si trudna, svakako testiraj i dijete da se utvrdi je li se preko posteljice već zarazilo.

TORCH testiranje dovodi do otkrivanja mnogih bolesti, a samo ime testa skraćeno je naziva bolesti koje može otkriti:

T - toksoplazmoza

O - ostale infekcije pod koje spadaju sifilis, varicella zoster i hepatitis B

R - rubeola

C - cytomegalovirus (CMV)

H - herpes simplex virus koji je ujedno uzročnik i genitalnog herpesa

Ovaj test krvi otkriva prisutnost antitijela i njihovu razinu te time pokazuje jesi li trenutno zaražena, jesi li ikada bila zaražena ovim bolestima i ako si ih preboljela ukazuje na postojanje antitijela tj. zaštite u tvom organizmu. To je veoma bitna informacija kada se radi o ženama koje žele zatrudnjeti ili su već trudne. Ako se ne radi o prvoj infekciji određene vrste u toku trudnoće (osim herpesa) dijete neće biti ni u kakvoj opasnosti u većini slučajeva. Ako se infekcija prvi puta javi upravo u trudnoći, antitijela neće moći preko posteljice biti dostavljene djetetu.

Mogući simptomi u trudnoći koji te svakako trebaju potaknuti na testiranje su pojava kožnog osipa, preniska razina trombocita u krvi i veoma niska težina djeteta u odnosu na potrebnu težinu koju je dijete trebalo dosegnuti u dosadašnjoj fazi razvoja. Moguća su oboljenja jetre koja mogu ujedno dovesti do žutice. Kod djeteta postoji opasnost od encefalitisa koji u više od polovine djece može biti smrtonosan ako zahvati mozak djeteta za vrijeme trudnoće, mentalne retardacije, gluhoće i raznih srčanih mana.

Kako SPB i ostale infekcije tijekom trudnoće mogu utjecati na tvoju bebu?

SPB tijekom trudnoće mogu uzrokovati različite komplikacije:

HIV. Trudnice mogu prenijeti HIV svome djetetu tijekom trudnoće, prirodnog poroda ili dojenja. Međutim, ako je HIV dijagnosticiran prije ili u ranoj trudnoći moguće je poduzeti korake za smanjivanje rizika od prijenosa. Više pročitajte u članku [Trudnoća u žena koje žive s HIV-om.](#)

Hepatitis B. Najveći rizik predstavlja zaraza neposredno prije termina poroda. Ako

dosad nisi cijepljena, možeš se cijepiti protiv hepatitisa B, a cjepivo možeš primiti i tijekom trudnoće. Ako si zaražena hepatitisom B i zatrudniš, djetetu će biti potrebno unutar 12 sati od poroda obavezno dati dozu antitijela na hepatitis B kako bi se početno zaštitilo. Tokom redovitih kontrola dijete će morati primiti još dvije doze kako bi bilo dugotrajno zaštićeno od zaraze. Ako dijete na vrijeme ne primi antitijela moguće je da postane nositelj I ne mora nužno imati simptome, no nosit će virus tokom cijelog svog života u organizmu i biti će u povećanoj opasnosti od bolesti jetre i razvoja karcinoma.

Hepatitis C. Neka istraživanja ukazuju na rizik preuranjenog poroda, niske porođajne težine i nedovoljne razvijenosti za gestacijsku dob u slučaju da se zaraziš hepatitisom C tijekom trudnoće.

Klamidija tijekom trudnoće može biti povezana s preuranjenim porodom, probojem membrana i niskom porođajnom težinom. Klamidija se može prenijeti sa žene na novorođenče tijekom vaginalnog poroda. Ako se dijagnosticira tijekom trudnoće, klamidija se uspješno liječi antibioticima.

Sifilis tijekom trudnoće povezan je s preuranjenim porodom, mrtvorodenčadi i ponekad, smrću novorođenčadi. Malen broj djece zarazi se tijekom trudnoće preko posteljice, no smrtnost djece rođene sa sifilisom može biti jako visoka, čak i veća od 50%.

Gonoreja. Neliječena gonoreja tijekom trudnoće povezana je s preuranjenim porodom, probojem membrana i niskom porođajnom težinom. Gonoreja se može prenijeti sa žene na novorođenče tijekom vaginalnog poroda.

Toksoplazmozom se možeš zaraziti konzumiranjem zaraženog mesa ili mlijeka koje nije u potpunosti termički obrađeno ili kontaktom sa zaraženom mačkom koji je ujedno i najčešći način zaraze te je većina ljudi već bila u kontaktu s ovim virusom. Međutim, ako se zaraziš neposredno prije ili tokom trudnoće infekcija može putem posteljice prijeći i na dijete i izazvati infekcije očiju i središnjeg živčanog sustava. Ako se pojavi u samom početku trudnoće, povećava se opasnost od pobačaja. Simptomi koji ukazuju na toksoplazmozu vrlo su slični simptomima gripe te ju je upravo zbog toga veoma teško prepoznati.

Varicella zoster, poznatija kao vodene kozice više problema može stvoriti kod tebe nego kod djeteta ako se zaraziš tokom trudnoće (što je veoma rijetko). Kod 2% zaraženih trudnica dijete bi moglo razviti urođenu varicellu koja uzrokuje deformacije na koži i ekstremitetima i anomalije na očima i ostalim organima. No ipak na kraju većina djece čija majka u 1. ili 2. tromjesečju oboli od vodenih kozica nakon rođenja nemaju nikakve probleme. Ako se zaraziš u 3. tromjesečju moguće je da će dijete nakon poroda imati osip po tijelu.

Rubeola je virusna infekcija za koju ne postoji konkretan lijek. Djeca primaju prvo cjepivo sa navršenom prvom godinom života i potrebno je docjepljivanje kad krenu u školu. Cjepivo dolazi u oba slučaja u kombinaciji cjepiva protiv zaušnjaka i ospica. Ako preboliš rubeolu, samim time stječeš trajni imunitet koji sprječava da ikada više oboliš od rubeole. Problem se javlja ako do infekcije dođe kad si trudna. Za dijete tada postoji velika opasnost od raznih oštećenja, otežan je pravilan rast i razvoj djeteta pa može doći do oštećenja jednog ili više organa. Djeca rođena s rubeolom vrlo često imaju probleme s vidom, sluhom, plućima, krvne poremećaje te je česta pojava bolesti srca. Kasnije kroz djetinjstvo djeca rođena sa rubeolom mogu razviti autizam, pojavljuju se problemi sa štitnjačom i imunološkim sustavom.

Citomegalovirus (CMV)

Citomegalovirus je virusna infekcija uzrokovana herpesom i prenosi se tjelesnim izlučevinama. Dijete se može zaraziti preko posteljice, prilikom samog poroda ili preko mlijeka za vrijeme dojenja. Citomegalovirus možemo podijeliti na sljedeće vrste infekcija: mononukleozu, infekcije kod imunokompromitiranih osoba i kongenitalna citomegalovirus infekcija. Kod djece rođene sa citomegalovirusom smrtnost je gotovo 30% ako se zaraze preko posteljice, dok se kod preživjele djece u 30-ak posto javlja mentalna retardacija. Ako se dijete zarazi tijekom samog poroda ili prilikom dojenja povećane su šanse da će već u ranoj dobi razviti hepatitis, upalu pluća ili poremećaje krvi.

Herpes simplex virus (HSV)

Herpes simplex virus može se javiti u oralnom (HSV 1) ili genitalnom obliku (HSV 2). Vrlo je zarazan u oba oblika jer se prenosi dodirnom zahvaćenog područja. Ako do zaraze dođe tokom trudnoće, bitno je odmah početi sa liječenjem jer što se kasnije započne veća je opasnost od pobačaja ili mrtvorodenja djeteta te teških oštećenja očiju, mozga, živaca i kože. Ipak, samo 20-ak posto nerođene djece zarazi se herpesom za vrijeme trudnoće. Najveći dio djece zarazi se prilikom samog poroda te se ponekad majkama savjetuje carski rez kako bi se pokušao izbjeći prelazak herpesa na dijete koji je moguć preko očiju, usta i kože I može izazvati ozbiljne komplikacije te ako se ne liječi i smrtne posljedice.

Kako liječiti SPB tijekom trudnoće?

Bakterijske SPB poput klamidije, gonoreje i sifilisa mogu se tijekom trudnoće liječiti antibioticima. SPB uzrokovane virusima, kao što su hepatitis B i C ili HIV ne mogu se izliječiti. U nekim slučajevima, antivirusni lijekovi koriste se kako bi pomogli smanjivanju rizika prijenosa virusne infekcije na dijete. Liječenje se u većini slučajeva propisuje za oba partnera i treba ga tako i provoditi točno prema uputama liječnika.

1 od 25 ljudi na svijetu ima spolno prenosivu bolest. Nemoj da te zavara izostanak simptoma, neke spolne bolesti lako se prenose već pri jednom odnosu – ako si bila u riziku – testiraj se! Dovoljan razlog za testiranje na SPB jest nezaštićeni spolni odnos izvan veze unutar koje ti i tvoj partner imate odnose samo jedno s drugim. Provjeri gdje se možeš testirati u [Tražilici zdravstvenih usluga](#).

Ako si prepoznala neke svoje rizike ili simptome u ovom tekstu ili brinete o **SPB** obrati nam se putem aplikacije [Spolno zdravlje](#) ili putem ostalih kanala udruge [HUIV](#). Pitaj, provjeri, testiraj se i liječi na vrijeme. Brini o svom spolnom zdravlju i čuvaj svoje reproduktivno zdravlje.

Piše: Maja Erceg, mag. psih., [HUIV](#)

Web stranica: www.lelo.com

Instagram: https://www.instagram.com/lelo_official/

Facebook: <https://www.facebook.com/LELO.Official/>